RAPORT

ORE Ośrodek Rozwoju Edukacji

Izabella Kaczyńska

Zagrożenie bezdomnością osób opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze

Raport z badań

Redakcja i korekta:
Karolina Strugińska

Projekt okładki, layout, skład i redakcja techniczna:
Barbara Jechalska

Fotografia na okładce: © mikdam / Photogenica

ISBN 978-83-68584-79-0

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2026

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji
Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie Niekomercyjne (CC BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
www.ore.edu.pl

Spis treści

Wprowadzenie 4
Charakterystyka przeprowadzonych badań 6
Wyniki ankiety 7
Wnioski 16
Rekomendacje 17
Informacje o autorce 18

Wprowadzenie

Bezdomność w Polsce jest poważnym, często niewidocznym problemem dotykającym osoby wchodzące w dorosłość. W szczególny sposób dotyczy ona młodych ludzi pozostających w trudnej sytuacji życiowej, np. po opuszczeniu pieczy zastępczej lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego (MOW).

Nieletnie osoby kończące pobyt w placówce przechodzą proces usamodzielnienia, który powinien charakteryzować się ich wnikliwym i długotrwałym wsparciem. W Polsce wiele instytucji jest zaangażowanych w ten proces. Większość z nich zachowuje należytą staranność, zapewniając młodym ludziom pomoc niezbędną do samodzielnego, niezależnego życia, a także integracji w środowisku społecznym.

Niekiedy jednak współpraca z instytucjami nie układa się pomyślnie – nieletni nie otrzymuje wsparcia, nie zostaje otoczony opieką we właściwy sposób. Dyrektor placówki staje wówczas przed dylematem moralnym. Zdarza się bowiem, że wychowanek opuszczający MOW nie ma dokąd pójść, a oferta żadnej z instytucji nie wystarcza, by zabezpieczyć go przed bezdomnością. Młody człowiek zdany jest na siebie, pozbawiony wsparcia finansowego, a jego możliwości poradzenia sobie z trudnościami szybko się wyczerpują. W sytuacji zagrożenia odczuwa on żal, złość, frustrację, a przede wszystkim strach. Aby przetrwać, podejmuje niekiedy działania niezgodne z prawem, co w dalszej perspektywie może mieć przykre dla niego konsekwencje. Jeśli nie otrzyma w porę pomocy osób dorosłych, skutki sytuacji kryzysowej w jego życiu mogą okazać się nieodwracalne.

Nie każdy podopieczny opuszczający MOW może wrócić do domu rodzinnego – bardzo często rodzice nie są wydolni wychowawczo. Zdarza się jednak, że dom to jedyne miejsce, do którego może się udać. Jest więc zmuszony powrócić do środowiska, z którego jakiś czas temu sąd usunął go z uwagi na złe wzorce lub brak wzorców prawidłowych.

Zdarza się również, że wychowankowie osiągający pełnoletność nie kończą szkoły i nie wyrażają zgody na jej ukończenie. Nie chcą współpracować z kadrą, z opiekunem i z instytucjami.

Czekają na opuszczenie placówki z nadzieją, że ten moment przyniesie im poprawę losu. Trudno jest współpracować z nieletnim, który krótkowzrocznie odtrąca pomocną rękę, choć nie ma żadnych perspektyw na godne życie po opuszczeniu MOW. Prawidłowo przeprowadzony proces usamodzielnienia jest zatem niezbędny w przypadku osób, których pobyt w młodzieżowym ośrodku wychowawczym wynikał z postanowienia sądu.

Odpowiednie przygotowanie nieletnich do funkcjonowania w środowisku społecznym wynika z obowiązku osób i instytucji do tego powołanych. Nabywanie przez podopiecznych kluczowych kompetencji to nieodzowny proces. Prowadzi on do zdobywania i poszerzania przez nich wiedzy oraz umiejętności, do osiągania zdolności świadomego planowania i dokonywania analizy własnych działań, co zwiększa szanse poradzenia sobie z wyzwaniami codziennego życia, z rozwiązywaniem problemów i stawianiem czoła sytuacjom mniej lub bardziej kryzysowym. Proces ten przygotowuje młodych do spełniania pozytywnych ról społecznych, a zatem wpływania na inne jednostki funkcjonujące w społeczeństwie i powodowania zmian w otoczeniu.

Charakterystyka przeprowadzonych badań

Cel badań

Celem badań przeprowadzonych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych było poznanie zasobów, potrzeb i oczekiwań dyrektorów MOW względem nieletnich oraz instytucji, które wspierają zagrożonych bezdomnością wychowanków opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze w Polsce.

Forma realizacji badania

Badanie zrealizowano za pomocą webankiety – narzędzia online. Zostało ono przeprowadzone jednorazowo, bez możliwości powtórzenia. Ankietę rozesłano do dyrektorów 88 młodzieżowych ośrodków wychowawczych, a zatem wszystkich tego typu placówek aktualnie funkcjonujących w Polsce. Formularz zawierał 18 pytań, wśród których znajdowały się zarówno pytania zamknięte (jednokrotnego i wielokrotnego wyboru), jak i pytania otwarte.

Charakterystyka badanej grupy

Grupę badaną stanowili dyrektorzy młodzieżowych ośrodków wychowawczych działających w Polsce. Badani wypełniali ankiety osobiście. Łącznie zebrano 61 ankiet, zatem uczestnicy reprezentowali 76,25% krajowych placówek.

Czas i miejsce realizacji badania

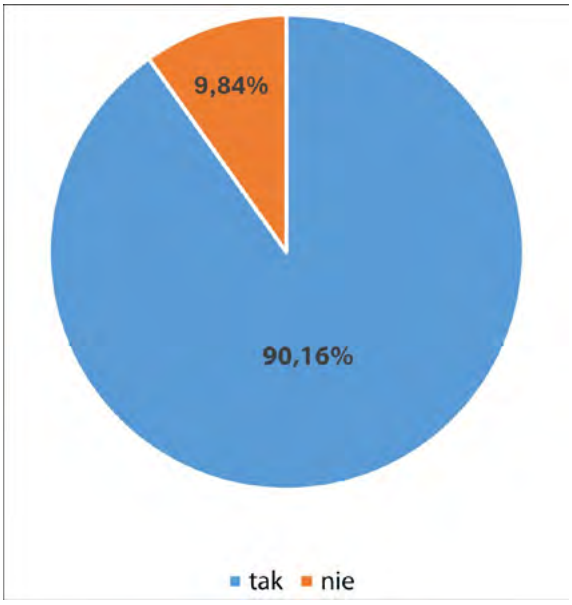
Badanie przeprowadzono w okresie od 6 lutego do 12 marca 2026 r. Jego autorką i osobą odpowiedzialną za realizację była Izabella Kaczyńska z Wydziału Resocjalizacji i Socjoterapii Ośrodka Rozwoju Edukacji. Udostępniła ona ankietę badanym za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Wyniki ankiety

Poniżej przedstawiono kolejne pytania zawarte w ankiecie skierowanej do dyrektorów MOW oraz uzyskane odpowiedzi – w ujęciu graficznym lub tabelarycznym. Omówiono również spostrzeżenia wynikające z analizy zebranych danych.

Pytanie 1. Czy znane jest Pani/Panu zjawisko bezdomności młodych ludzi w Polsce?

Wykres 1. Odpowiedzi na pytanie 1.

Zdecydowana większość respondentów (90,16%) wskazała, że znane jest im zjawisko bezdomności młodych ludzi w Polsce, podczas gdy ułamkowej części osób ankietowanych (9,84%) to zjawisko nie jest znane.

Pytanie 2. Czy w MOW, w którym Pani/Pan pracuje, wystąpiło zjawisko bezdomności osoby, która opuściła / osób, które opuściły placówkę?

Tabela 1. Odpowiedzi na pytanie 2.

Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
tak	22
nie	16
nie mam wiedzy	23

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 3. Jakie Pani/Pana zdaniem są główne przyczyny zagrożenia bezdomnością osób opuszczających MOW?

Tabela 2. Odpowiedzi na pytanie 3.

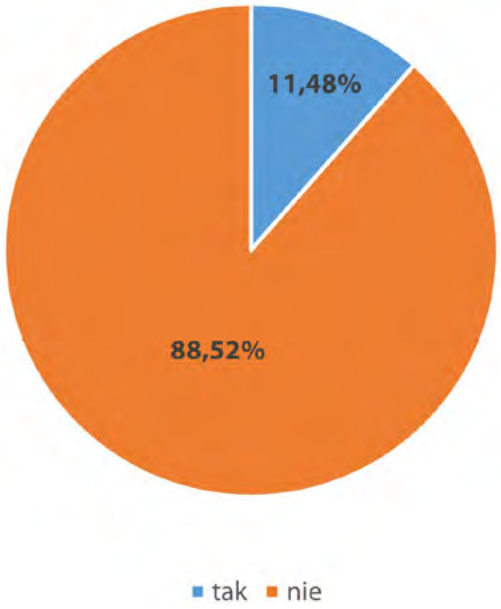
Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
brak kompetencji wychowawczych rodziców/ opiekunów	32
problemy ekonomiczne w środowisku rodzinnym wychowanka	36
brak kompetencji wychowanka do samodzielnego funkcjonowania	22
obniżona samoocena wychowanka (brak wiary we własne możliwości)	14
brak odpowiedniego wykształcenia wychowanka	6
problemy wychowanka z pozyskaniem pracy	16
brak odpowiednich wzorców	21
uzależnienia i problemy zdrowotne rodziców/ opiekunów	33
uzależnienia i problemy zdrowotne wychowanków	37
brak miejsc/mieszkań, w których wychowanek mógłby bezpiecznie przebywać po opuszczeniu MOW	38
inne (jakie?)	4

Źródło: opracowanie własne.

W kategorii „inne" najczęściej wskazywanymi przez respondentów przyczynami zagrożenia bezdomnością osób opuszczających MOW były: brak realnego wsparcia mieszkaniowego po opuszczeniu placówki, brak asystentury dla wychowanków ze szczególnymi potrzebami, przerwanie wsparcia udzielanego przez placówki opiekuńczo-wychowawcze w momencie osiągnięcia przez wychowanka pełnoletności, przy jednoczesnym braku rodziców, którzy mogliby mu pomóc.

Pytanie 4. Czy w Pani/Pana placówce są prowadzone statystyki dotyczące wychowanków zagrożonych bezdomnością po opuszczeniu placówki?

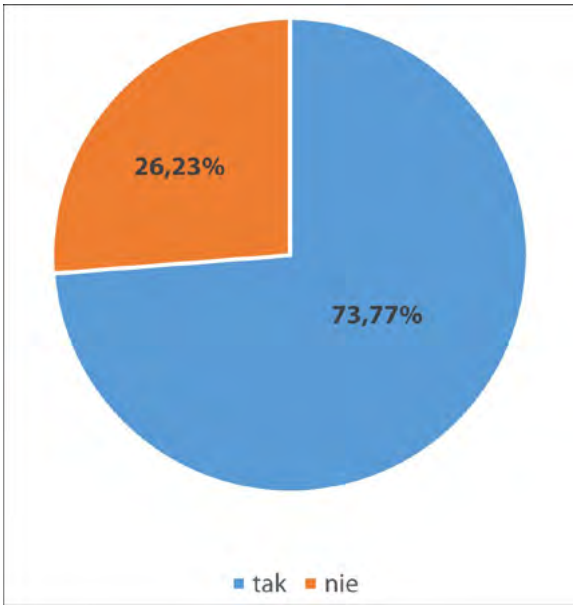
Wykres 2. Odpowiedzi na pytanie 4.

Zdecydowana większość respondentów (88,52%) odpowiedziała, że w ich placówce nie są prowadzone statystyki dotyczące wychowanków zagrożonych bezdomnością po opuszczeniu ośrodka, natomiast część MOW (11,48%) prowadzi takie statystyki. Otrzymane wyniki mogą świadczyć o potrzebie gromadzenia tego typu danych, ale także o wysokiej świadomości respondentów, którzy monitorują losy swoich wychowanków.

Pytanie 5. Czy Pani/Pana zdaniem proces usamodzielnienia nieletniego jest wystarczający, by uchronić go przed bezdomnością?

Wykres 3. Odpowiedzi na pytanie 5.

Analiza wyników pokazuje, że większość osób badanych (73,77%) uważa proces usamodzielnienia nieletniego za wystarczający, by uchronić go przed bezdomnością, jednak duża część respondentów (26,23%) wyraziła zdanie odmienne. Uzyskane wyniki mogą świadczyć o tym, że ankietowani dostrzegają niedoskonałości i być może pewne luki w systemie, który powinien chronić młode osoby.

Pytanie 6. Czy Pani/Pana zdaniem wychowankowie usamodzielniający się mają pełen pakiet informacji (czy zostają wyposażeni w narzędzia), dzięki którym mogą opuścić placówkę w poczuciu bezpieczeństwa / braku zagrożenia bezdomnością?

Tabela 3. Odpowiedzi na pytanie 6.

Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
tak	20
nie	10
trudno powiedzieć	31

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 7. Jakie instytucje współpracują z placówką / wspierają placówkę w prowadzeniu procesu usamodzielnienia?

Analiza odpowiedzi na powyższe pytanie wskazuje, że instytucjami, które najczęściej wspierają placówkę w procesie usamodzielniania, są:

- powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR),
- miejskie ośrodki pomocy społecznej (MOPS),
- ośrodki pomocy społecznej (OPS),
- miejskie ośrodki pomocy rodzinie (MOPR),
- gminne ośrodki pomocy społecznej (GOPS),
- ochotnicze hufce pracy (OHP),
- urzędy pracy (UP),
- placówki opiekuńczo-wychowawcze (POW),
- gminy,
- sądy rodzinne (kuratorzy sądowi),
- organizacje pozarządowe,
- stowarzyszenia,
- fundacje.

W procesie usamodzielniania wychowanka współdziałają z placówką także członkowie rodziny nieletniego lub jego opiekun prawny.

Pytanie 8. Czy zdaniem Pani/Pana instytucje współpracujące / wspierające placówkę w procesie usamodzielniania jej wychowanków w pełni wywiązują się ze swoich zadań?

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie 8.

Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
tak	15
nie	7
trudno powiedzieć	39

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 9. Jakie instytucje Pani/Pana zdaniem zachowują należytą staranność, wywiązują się ze swoich obowiązków i zapewniają pomoc w ramach udzielania wsparcia osobom opuszczającym placówkę?

W świetle przeprowadzonej ankiety placówkami, które zdaniem respondentów zachowują należytą staranność, wywiązują się ze swoich obowiązków i zapewniają pomoc w ramach udzielania wsparcia osobom opuszczającym MOW, są:

- MOPS,
- PCPR,
- GOPS,
- POW.

Pytanie 10. Jakie instytucje Pani/Pana zdaniem nie zachowują należytej staranności, nie wywiązują się ze swoich obowiązków i nie zapewniają pomocy w ramach udzielania wsparcia osobom opuszczającym placówkę?

Z odpowiedzi wynika, że placówkami, które zdaniem respondentów nie zachowują należytej staranności, nie wywiązują się ze swych obowiązków lub mimo swych właściwości nie zapewniają pomocy osobom opuszczającym MOW, są:

- MOPS,
- PCPR,
- MOPR,
- POW.

Odpowiedzi na pytanie 9. i pytanie 10. wskazywać mogą, że współdziałanie instytucji z placówkami różni się na terenie całej Polski. Poziom oferowanego ośrodkom wsparcia instytucjonalnego nie jest jednolity. Podczas gdy z jednymi instytucjami współpraca układa się dobrze, w przypadku innych dyrektorzy MOW oceniają ją jako niesatysfakcjonującą.

Pytanie 11. Jakie inne instytucje Pani/Pana zdaniem mogłyby efektywnie wpłynąć na proces usamodzielnienia wychowanków?

Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje, że innymi instytucjami, które mogłyby efektywnie wspierać usamodzielnianie wychowanków, są:

- urzędy miasta (UM),
- gminy,
- fundacje,
- stowarzyszenia,
- organizacje pozarządowe.

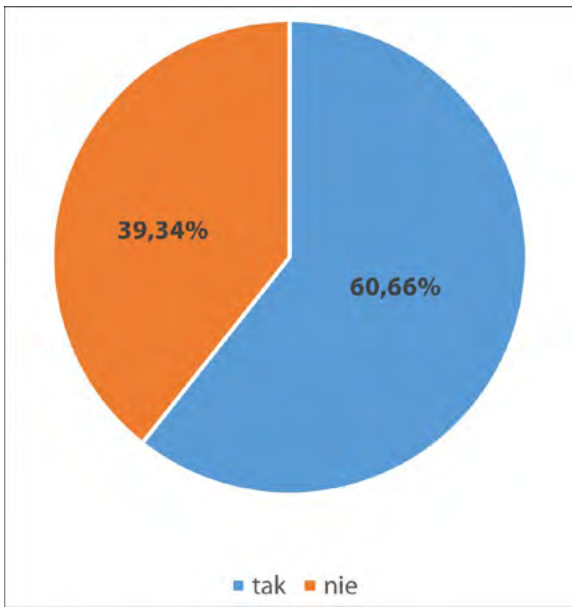
Pytanie 12. Jakie Pani/Pana zdaniem są oczekiwania wychowanka w kwestii pomocy w momencie opuszczania placówki?

Wśród przewidywanych oczekiwań wychowanków w zakresie pomocy kierowanej do nich w momencie opuszczania przez nich placówki najczęściej pojawiały się:

- pomoc finansowa (zapewniająca poczucie bezpieczeństwa / ciągłość opieki),
- otrzymanie mieszkania,
- doposażenie miejsca zamieszkania (zakup sprzętu RTV, AGD, komputera),
- uregulowanie formalności (spraw urzędowych),
- pomoc w znalezieniu pracy,
- wsparcie w zakresie kształcenia się w zawodzie (kontynuowania nauki, podnoszenia kompetencji czy zdobycia prawa jazdy),
- wsparcie emocjonalne (psychologa lub terapeuty) dotyczące w szczególności uzależnień.

Pytanie 13. Czy zetknęła się Pani / zetknął się Pan z sytuacją, w której wychowanek opuszczający placówkę nie miał dokąd pójść po ukończeniu 18. r.ż. lub po ukończeniu szkoły?

Wykres 4. Odpowiedzi na pytanie 13.

Analiza wyników pokazuje, że większość osób badanych (60,66%) zetknęła się z sytuacją, w której wychowanek opuszczający placówkę nie miał dokąd pójść po ukończeniu 18. r.ż. lub po zakończeniu nauki. 39,34% respondentów wyraziło zdanie odmienne. Uzyskane wyniki mogą świadczyć o tym, że badani dostrzegają ryzyko wykluczenia społecznego wychowanków, dla których opuszczenie placówki może się wiązać z utratą bezpiecznego miejsca zamieszkania.

Pytanie 14. Jakie działania podjęła Pani / podjął Pan w sytuacji, w której wychowanek nie miał dokąd pójść po ukończeniu 18. r.ż. lub po ukończeniu szkoły?

Z przeprowadzonych badań wynika, że dyrektorzy MOW podejmują szereg czynności mających na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb wychowanka opuszczającego placówkę. Wszystkie działania oparte są na całościowym wspieraniu go w procesie usamodzielniania.

Do działań tego typu należą:

- pomoc w sprawach formalnych (wyrobienie dokumentów, znalezienie zatrudnienia),
- nawiązanie kontaktu z dalszą rodziną,
- rozmowy z rodzicami adopcyjnymi,
- uzyskanie pomocy finansowej z PCPR (np. na wynajem mieszkania dla wychowanka i opłacenie mediów z góry za rok),
- współpraca z urzędem miasta,
- współpraca z pracodawcą nieletniego,
- wskazanie instytucji oraz organizacji pozarządowych udzielających wsparcia (takiego jak pomoc finansowa, znalezienie pracy czy mieszkania),
- złożenie do sądu wniosku o ustanowienie pieczy zastępczej,
- współpraca z OPS,
- współpraca z ośrodkiem interwencji kryzysowej,
- umieszczenie nieletniego w schronisku dla bezdomnych.

Niektórzy z dyrektorów zadeklarowali, że nie napotkali nigdy sytuacji, w której byt wychowanka był zagrożony.

Pytanie 15. Jakie starania/działania zabezpieczające wychowanka opuszczającego placówkę podejmuje Pani/Pan, posiadając wiedzę dotyczącą jego zagrożenia bezdomnością.

Z przeprowadzonych badań wynika, że dyrektorzy MOW, napotykając sytuacje, w których wychowanek opuszczający placówkę nie ma dokąd pójść, podejmują również działania prewencyjne mające na celu jego ochronę przed bezdomnością.

Do działań wyprzedzających należą:

- wcześniejsze planowanie usamodzielnienia (wczesna współpraca z instytucjami w celu zabezpieczenia wychowanka, podejmowanie rozmów z wychowankiem,

prowadzenie rozmów / współpraca z rodziną wychowanka, w tym nawiązanie kontaktu z dalszą rodziną),
- prowadzenie zajęć/lekcji profilaktycznych,
- przygotowanie wraz z wychowankiem indywidualnego programu usamodzielnienia (IPU),
- współpraca z instytucjami pomocowymi,
- skracanie czasu realizacji podstawy programowej (do dwóch lat),
- złożenie wniosku do sądu rodzinnego z prośbą o objęcie wychowanka pieczą zastępczą, jeśli rodzina jest niewydolna wychowawczo,
- organizacja miejsca samodzielnego zamieszkania dla wychowanka.

Pytanie 16. Czy zdarzały się sytuacje, w których wychowanek kończący 18. r.ż. lub naukę w szkole odmawiał powrotu do domu rodzinnego?

Tabela 5. Odpowiedzi na pytanie 16.

Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
tak	30
nie	22
nie mam wiedzy	9

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 17. Gdzie, w świetle Pani/Pana doświadczenia, przebywa wychowanek kończący 18. r.ż. lub kończący szkołę, który nie ma dokąd pójść?

Tabela 6. Odpowiedzi na pytanie 17.

Wariant odpowiedzi	Liczba badanych
w noclegowni	2
w schronisku dla bezdomnych	11
w pustostanie	1
w domku na działce	0
na dworcu PKP/PKS	1
u znajomych	32
inne (jakie?)	11
nie mam wiedzy	24

Źródło: opracowanie własne.

Miejscami najczęściej wskazywanymi przez respondentów jako „inne", w których ich zdaniem przebywa wychowanek po ukończeniu 18 r.ż., są: bursa, miejsce zamieszkania chłopaka/dziewczyny, miejsce zamieszkania bliższej lub dalszej rodziny (starszego rodzeństwa, dziadków). Wychowankowie MOW deklarują, że po uzyskaniu funduszy z PCPR lub placówek opiekuńczo-wychowawczych chcą wynająć mieszkanie samodzielnie lub wspólnie ze znajomymi.

Pytanie 18. Jakie Pani/Pan ma realne oczekiwania związane z zaangażowaniem instytucji w procesie wspierania zagrożonych bezdomnością osób opuszczających MOW?

Uzyskane odpowiedzi pokazują, że respondenci mają konkretne oczekiwania związane z zaangażowaniem instytucji w udzielanie wsparcia osobom zagrożonym bezdomnością, które kończą swój pobyt w MOW. Aby zapobiec bezdomności lub zminimalizować jej ryzyko wśród wychowanków opuszczających placówkę, należałoby wprowadzić modyfikacje dotyczące organizacji wsparcia.

Do pożądanych zmian w zakresie prowadzenia wsparcia osób opuszczających MOW należą:

- instytucjonalna ciągłość wsparcia po opuszczeniu ośrodka (ponowna integracja środowiskowa),
- monitorowanie działań i wspieranie usamodzielnionego wychowanka,
- sprawna współpraca instytucji świadczących pomoc,
- szybka reakcja na zagrożenie bezdomnością,
- wsparcie finansowe, mieszkaniowe i zawodowe wychowanka jeszcze przed opuszczeniem przez niego placówki,
- udzielanie wychowankowi konkretnej wiedzy i informacji na temat instytucji wspierających w kryzysie bezdomności,
- wdrożenie działalności asystenta osoby opuszczającej MOW (mającej na celu m.in. pomoc w poszukiwaniu pracy, w kształceniu, podtrzymanie umiejętności prowadzenia samodzielnego życia),
- włączenie PCPR, OPS, MOPS w proces wsparcia jeszcze przed opuszczeniem MOW przez wychowanka, a nie dopiero po zakończeniu jego pobytu w placówce,
- wskazywanie wychowankowi przez instytucje miejsc, do których może się on udać po opuszczeniu placówki,
- ciągła i skoordynowana współpraca pomiędzy instytucjami (szybki dostęp do mieszkalnictwa treningowego czy wsparcia psychologiczno-terapeutycznego).

Wnioski

Uzyskane wyniki wskazują, że zjawisko bezdomności podopiecznych opuszczających placówkę jest powszechnie znane dyrektorom MOW. Nie wszyscy jednak zorientowani są co do skali jego występowania wśród byłych wychowanków. Wiedza w zakresie przyczyn zagrożenia bezdomnością jest wśród respondentów obszerna, wynika z doświadczeń, obserwacji oraz samej świadomości istniejącego zjawiska. Zdaniem badanych to właśnie proces usamodzielnienia – jako wyczerpujący wszystkie możliwości, długofalowy program wspierający wychowanków – wydaje się kluczowy w eliminowaniu, a przynajmniej minimalizowaniu zjawiska bezdomności młodych osób opuszczających MOW. Dyrektorzy posiadają wiedzę dotyczącą instytucji wspierających placówki. Znają również potrzeby i oczekiwania wychowanków związane z procesem usamodzielniania w trakcie pobytu w MOW i po jego opuszczeniu. Podejmują konkretne działania zmierzające do zabezpieczenia wychowanka w taki sposób, aby młody człowiek po opuszczeniu placówki miał zapewnione schronienie.

Rekomendacje

Wyniki przeprowadzonych badań dostarczają wiedzy na temat nieletnich opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze w odniesieniu do kilkudziesięciu placówek znajdujących się na terenie całej Polski. W przeprowadzonym badaniu dyrektorzy MOW potwierdzają, że osoby opuszczające ośrodki mogą być zagrożone bezdomnością.

Prowadzenie statystyk dotyczących osób opuszczających MOW pozwoliłyby na większą wiedzę dyrektorów na temat tego zjawiska. Pomogłoby zastanowić się, jakie elementy należy uzupełnić lub dopracować w procesie usamodzielnienia, aby w miarę możliwości już na etapie opuszczania przez wychowanka MOW móc zapobiegać jego bezdomności oraz marginalizacji społecznej. Prowadzone statystyki mogłyby pozwolić na znalezienie zależności pomiędzy bezdomnością, a problemami dotyczącymi bezpośrednio wychowanka (np. takimi jak dysfunkcyjne środowisko rodzinne, choroby wychowanka, uzależnienia, kryzysy czy ubóstwo) – w celu zminimalizowania zagrożenia, by móc wcześniej na nie reagować oraz w miarę możliwości zwalczać zjawisko bezdomności.

Dobrym rozwiązaniem mogłoby się okazać przedłużenie procesu usamodzielniania – kontynuowanie go również po opuszczeniu MOW. Przydatne byłoby w tym celu wyznaczanie opiekuna wspierającego konkretnego wychowanka na kolejnym etapie życia. Spowodowałoby to wolniejszy, ale zdecydowanie bezpieczniejszy start młodego człowieka w samodzielne, dorosłe życie – zgodnie z przyjętymi normami społecznymi.

Prowadzenie ww. statystyk w dalszej perspektywie pozwoliłoby na dokładne określenie, ilu podopiecznym udało się pozytywnie przejść proces usamodzielnienia (ilu kontynuuje naukę, ilu podjęło pracę zawodową), a ilu ponownie weszło w konflikt z prawem. Dałoby również informację zwrotną, na ile efektywny okazał się pobyt wychowanka w placówce i przeprowadzony proces resocjalizacji.

Zgromadzona wiedza, oparta na wskaźnikach pozyskanych ze statystyk prowadzonych w placówkach, pozwoliłaby na podejmowanie konkretnych, wielowymiarowych działań niezbędnych do udzielania wsparcia młodym osobom, które opuszczając MOW, powinny posiadać kompetencje umożliwiające samodzielne funkcjonowanie w pełnym wymiarze społecznym. Analiza tych danych mogłaby pokazać, które działania sprawdzają się najlepiej i które z nich są rzeczywistym wsparciem dla nieletniego. Na podstawie tej weryfikacji powstać mogłyby także inne propozycje skutecznych oddziaływań, dających wychowankom szanse uchronienia się przed bezdomnością po opuszczeniu placówki, a dyrektorom MOW nowe narzędzia pozwalające zadbać o przyszłość tych młodych ludzi.

Informacje o autorce

Izabella Kaczyńska – główny specjalista w Wydziale Resocjalizacji i Socjoterapii w Ośrodku Rozwoju Edukacji w Warszawie, członek komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych przy Ministerstwie Sprawiedliwości, tutor, socjoterapeuta i terapeuta pedagogiczny.

ORE Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl